

УДК 37.016:811.111'36]:004.451.62-027.2](045)

https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-9(17)-302-313

Постоленко Ірина Сергіївна кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри англійської мови та методики її навчання, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, м. Умань, https://orcid.org/0000-0001-8533-8614

КОМУНІКАТИВНА ГРАМАТИКА ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Анотація. Дослідження має на меті обґрунтувати важливість вивчення комунікативної граматики англійської мови. У статті представлено фактори, що визначають необхідність вивчення граматики студентами у рамках комунікативного підходу. У дослідженні розглядаються переваги впровадження комунікативного підходу до навчання граматики англійської мови, а також те, як він допомагає студентам вивчати англійську мову в інтерактивному та творчому освітньому середовищі. Крім того, в ній обговорюються сучасні стратегії викладання та методологічна трансформація граматики. Комунікативна граматика базується на комунікативному підході до навчання англійської мови.

У статті зазначено, що мовні структури не повинні викладатися ізольовано, а інтегруватися в чотири мовні навички: аудіювання, говоріння, читання та письмо. Таким чином, структура відпрацьовується усно та в письмовій формі. Граматичні моделі повинні вивчатися не тільки на рівні висловлювання, але й на рівні дискурсу; головна мета зосереджена на розвитку комунікативної граматичної компетентності, яка розуміється як здатність спонтанно використовувати та розуміти структуру в різних ситуаціях. Цей підхід вимагає певного балансу між докомунікативними та комунікативними завданнями: перші готують учня до використання мовних правил для реальної комунікації, а другі дають йому можливість використовувати структури в реальній комунікації. Здобувачі освіти повинні не тільки виконувати вправи та докомунікативні завдання в аудиторії, але й взаємодіяти та спілкуватися з іншими мовцями, використовуючи вивчені моделі. Заняття плануються таким чином, щоб студенти використовували структури природно, а не штучно, і їм потрібно час і практика, щоб засвоїти ці моделі, використовуючи процес, в якому граматичні структури повторюються з більш складними варіаціями.

Ключові слова: комунікативна граматика, англійська мова, індуктивний підхід, дедуктивний підхід, новітні методики.

Postolenko Iryna Serhiyivna Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the English and Methodology Department, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, Uman, https://orcid.org/0000-0001-8533-8614

COMMUNICATIVE GRAMMAR AS AN EFFECTIVE TOOL FOR LEARNING ENGLISH

Abstract. The study aims to substantiate the importance of learning the communicative grammar of English. The article presents the factors that determine the need for students to study grammar within the framework of the communicative approach. The study examines the advantages of introducing a communicative approach to teaching English grammar, as well as how it helps students learn English in an interactive and creative educational environment. In addition, it discusses modern teaching strategies and the methodological transformation of grammar. The article shows that communicative grammar is based on a communicative approach to teaching English.

The article states that language structures should not be taught in isolation, but integrated into the four language skills: listening, speaking, reading, and writing. Thus, the structure is practiced orally and in writing. Grammatical models should be studied not only at the level of utterance, but also at the level of discourse; the main goal is focused on the development of communicative grammatical competence, which is understood as the ability to spontaneously use and understand the structure in different situations. This approach requires a certain balance between pre-communicative and communicative tasks: the former prepare the student to use language rules for real communication, while the latter enable them to use structures in real communication. Learners should not only complete exercises and pre-communication tasks in the classroom, but also interact and communicate with other speakers using the models they have learned. Classes are planned in such a way that students use structures naturally, not artificially, and they need time and practice to master these models using a process in which grammatical structures are repeated with more complex variations.

Keywords: communicative grammar, English language, inductive approach, deductive approach, latest methodologies.

Постановка проблеми. Граматика є базовою навчальною дисципліною під час вивчення будь-якої іноземної мови і вважається одним із найскладніших аспектів. Викладання граматики завжди викликало суперечливі думки щодо правильного підходу до вивчення мови. Упродовж останніх десятиліть значний прорив був зроблений у сфері викладання стратегій навчання та когнітивного розвитку. Педагоги вважають, що застосування комунікативного підходу до

навчання граматики з метою набуття лінгвістичної та комунікативної компетенцій є необхідною умовою успішного вивчення мови.

Розуміння викладачами того, як адекватно відбувається викладання граматики в аудиторії може відрізнятися залежно від особистих підходів та методики. Кожен викладач шукає найкращу стратегію викладання, щоб спонукати своїх студентів засвоїти граматичні структури у зрозумілий і точний спосіб. У процесі пошуку вони можуть реалізувати кілька стратегій, проте, деякі з них недостатньо ефективні для того, щоб допомогти студентам засвоїти цю навичку. Тому важливим є пояснити переваги впровадження комунікативного підходу до традиційного викладання граматики англійської мови. Ця пропозиція не є новою чи модною; вона використовується багатьма практиками англійської мови, які вважають, що цей метод надає студентам необхідні навички для ефективного вивчення мови.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика дослідження комунікативної граматики ніколи не залишалася поза увагою науковців. Про це свідчать праці В. Русанівського, А. Коваль, Н. Бабич, С. Єрмоленко, Л. Мацько, В. Мельничайка, Т. Симоненко, Л. Паламар, Т. Донченко, Л. Барановської, Л. Головатої, В. Каліш, Т. Рукас, В. Усатого, Д. Діча, Д. Старвіка та ін. Однак існує ще низка нерозглянутих питань. До таких належить і висвітлення проблематики комунікативної граматики в сучасній англійській мові.

Мета статті – з'ясувати поняття комунікативної граматики, визначити її ефективність у процесі вивчення англійської мови.

Виклад основного матеріалу. Термін «комунікативний» інколи може трактуватися неправильно, оскільки багато викладачів вважають, що студенти повинні просто артикулювати, не дотримуючись жодних правил чи шаблонів речень. Але, як зазначає британський дослідник Річардс, «Навчання мови комунікативно можна розуміти як набір принципів та цілей викладання, способів вивчення мови, видів діяльності в аудиторії, які найкраще сприяють засвоєнню мовного матеріалу, а також ролей викладачів та студентів у навчальному середовищі» [5, с.75]. Але уявлення викладачів англійської мови про цю концепцію можуть відрізнятися, і вони можуть візуалізувати свою методику з точки зору того, як зробити заняття з граматики більш інтерактивними та продуктивними.

З іншого боку, основною метою навчання англійської мови комунікативно є навчання комунікативної компетенції, яка відноситься до знання блоків речень (наприклад, частин мови, часових форм, методики навчання, яка стосується певних аспектів знання мови, таких як: знання того, як використовувати мову для різних цілей і функцій, як варіювати наше використання мови відповідно до обстановки та учасників, і т.д. Наприклад, важливим є знання того, коли використовувати формальне та неформальне мовлення, або коли використовувати мову

для письмового, а не усного спілкування, як створювати та розуміти різні типи текстів (наприклад, розповіді, звіти, інтерв'ю, бесіди), а також як підтримувати комунікацію, незважаючи на обмеженість знання англійської мови (наприклад, використовуючи різні види комунікативних стратегій).

Беручи до уваги всі ці аспекти, викладачі можуть проаналізувати та обрати найкращі методи, прийоми та завдання для розвитку навчальних навичок здобувачів освіти. Таким чином, їхній внесок допоможе студентам розглядати другу мову як практичний і корисний інструмент для спілкування, взаємодії, відкриття та створення власних ідей і цілей. Базуючись на ідеї зробити заняття більш розмовними, комунікативне навчання англійської мови сьогодні відіграє головну роль у програмі курсу для викладачів англійської мови та плануванні занять.

Протягом багатьох років багато викладачів англійської мови викладали граматику, дотримуючись лише готових структур у вигляді груп речень без будь-якої гнучкості чи трансформації. Але, починаючи з 1990-х років, комунікативний підхід широко впроваджується на заняттях, оскільки «він описує набір загальних принципів, заснованих на понятті комунікативної компетенції як мети викладання іноземної мови. Це новий підхід, який з'явився в міру того, як розвивалося наше розуміння процесів вивчення англійської мови» [1, с. 137].

Отже, набір принципів, заснованих на комунікативному підході до викладання мови, можна застосовувати відповідно до контексту викладання, віку здобувачів, їхнього рівня володіння мовою та цілей навчання. Таким чином, викладачі англійської мови можуть адаптувати свої стратегії викладання предмету, створювати та застосовувати вправи на кожному занятті. Це пробудить інтуїцію та творчий підхід здобувачів освіти до використання мови.

Застосовуючи ці принципи, варто керуватися деякими основними припущеннями сучасного комунікативного викладання мови:

- ✓ вивчення англійської мови полегшується, коли здобувачі залучені до взаємодії та змістовного спілкування;
- ✓ ефективні навчальні завдання та вправи в аудиторії дають можливість студентам обговорювати значення слів, розширювати свої мовні ресурси, помічати, як використовується мова, і брати участь у важливому внутрішньо особистісному обміні;
- ✓ спілкування – це цілісний процес, який часто вимагає використання декількох мовних навичок або модальностей;
- ✓ вивченню мови сприяють як вправи, що передбачають індуктивне або пізнавальне вивчення основних правил використання та організації мови, так і вправи, що передбачають аналіз та рефлексію [2, с.130].

Ці припущення допомагають викладачам англійської мови проаналізувати підходи, які використовуються під час викладання граматики, і зробити так, щоб

студенти засвоювали і використовували її природним і спонтанним чином. Тут також доречно згадати два підходи, які можуть пролити світло на викладання мови через комунікативну діяльність: індуктивний і дедуктивний підходи. Індуктивний підхід передбачає надання студентам деяких прикладів, з яких виводиться правило, а дедуктивний – ознайомлення з правилами і деякими прикладами, в яких це правило застосовується.

У той же час, британський вчений Торнбер згадує деякі переваги та недоліки цих підходів, а саме:

Переваги індуктивного підходу:

- Правила, які здобувачі освіти відкривають для себе самостійно, з більшою ймовірністю відповідають їхній ментальній структурі, ніж правила, які їм презентують. Це в свою чергу зробить правила більш значущими, і тими, які вони запам’ятають і будуть використовувати.
- Здобувачі активніше беруть участь у освітньому процесі, а не є просто пасивними реципієнтами: тому вони, швидше за все, будуть більш уважними і вмотивованими.
- Якщо розв'язання проблем відбувається спільно з використанням цільової мови, студенти отримують можливість додаткової мовної практики [7, с.106].

Також є і деякі недоліки:

- Час та енергія, витрачені на опрацювання правил, можуть ввести студентів в оману щодо переконання, що правила є метою вивчення мови, а не засобом.
- Час, витрачений на опрацювання правила, може бути витрачений за рахунок часу, витраченого на продуктивне застосування правила на практиці.
- Гіпотетично, студенти можуть висунути гіпотезу про неправильне правило [7, с.107].

З іншого боку, деякі переваги дедуктивного підходу полягають у наступному:

Дедуктивний підхід:

- Одразу переходить до суті і економить час. Багато правил можна просто і швидко пояснити, без виведення їх з прикладів.
- Поважає інтелект викладачів та студентів і визнає роль когнітивного процесу в засвоєнні мови.
- Дозволяє викладачеві мати справу з мовними особливостями, коли вони виникають, замість того, щоб передбачати їх і готуватися до них заздалегідь [3, с.268].

Деякі недоліки:

- Початок уроку з граматичної презентації може відштовхнути деяких здобувачів освіти. Вони можуть не мати достатнього метамови (мови, яка використовується для розмови про мову, наприклад, граматику) і можуть бути не в змозі зрозуміти відповідні концепції.

- Пояснення граматики заохочує здобувачів, в якому викладач керує освітнім процесом, проте пояснення правил часто не сприяє залученню студентів та взаємодії з ними.
- Пояснення рідко запам'ятовується так, як інші форми презентації, наприклад, демонстрація [3, с.268].

Звичайно, обидва підходи мають свої переваги та недоліки у застосуванні в освітньому процесі, але дедуктивний підхід більше відповідає основній меті навчання, оскільки викладання граматики в комунікативній манері допомагає студентам дослідити наведений приклад і з'ясувати, чому певні правила застосовуються до цих конкретних прикладів. Завдяки цьому здобувачам надається можливість адаптувати ці правила до інших прикладів, створювати нові правила і розвивати свій власний процес навчання.

Як зазначає дослідник Борг, на використання певної методики, підходу чи методології викладання впливатиме рівень підготовки викладача англійської мови. Отже, викладач, чия підготовка була під сильним впливом ідеї зробити так, щоб студентам подобалося думати про граматику і застосовувати правила на практиці, буде застосовувати методики, засновані на контекстно-орієнтованій діяльності, і використовуватиме цю навичку як інструмент, що дозволяє студентам вивчати, володіти і аналізувати англійську мову під час спілкування з носіями мови і одногрупниками. У цьому постійному пошуку інновацій, щоб зробити заняття динамічними та надихаючими, будуть згадані дві стратегії викладання: комунікативна стратегія та експліцитна стратегія [5, с.77].

Дві стратегії викладання, на які вказує Ульріх – це комунікативна стратегія та експліцитна стратегія. Поєднання цих двох стратегій надає студентам чітку і добре зрозумілу теоретичну базу, а також контекстуалізоване і природне середовище, яке спонукає їх використовувати мову як рідну. Таким чином, викладачі мови повинні включати у свої плани уроків комунікативні види діяльності, такі як усні презентації, індивідуальні або групові проєкти, вільні письмові роботи, спонтанне мовлення та розвиток власного письмового та усного стилю. Це може бути зроблено без порушення правил цільової мови, а здобувачі можуть реалізувати всі теоретичні аспекти в своїх усних і письмових роботах. Таким чином, студенти сприйматимуть заняття з граматики як приємний досвід, який стане основою процесу навчання впродовж усього життя.

Традиційна граматика робить акцент на вивченні іменників, дієслів, прислівників і прикметників; студенти вивчають граматичні правила, щоб засвоїти моделі речень. У цьому підході граматичне правило подається здобувачам у реальному вигляді, а потім виконується практична вправа на застосування цього правила. Таким чином, студенти контролюють себе під час практики і мають менше страху зробити неправильний висновок, пов'язаний з тим, як функціонує мова, що вивчається.

З іншого боку, лінгвісти Елліс, Ларсен-Фріман і Лонг припускають, що такий тип вивчення мови може не мати значного впливу на послідовність засвоєння, але він має сприятливий вплив як на швидкість, так і на кінцевий рівень засвоєння англійської мови [8, с.290].

Аналогічно, інші дослідження ефективності викладання англійської мови дійшли висновку, що цей тип експліцитного навчання (представлення структури, її опис і приклади, а також правила її використання) призводить до значного покращення у вивченні цільових структур. Однак сама по собі неявна інструкція (яка зазвичай складається з комунікативного впливу на цільову форму) може затримати студентів у досягненні їхніх навчальних цілей.

Згідно з дослідженнями науковця Ульріха, граматичні правила дають змогу здобувачам освіти знати і застосовувати способи складання речень, а викладання граматики має зосереджувати увагу на тому, як правильно використовувати граматичні елементи або моделі речень. Іншими словами, викладання граматики має охоплювати мовну структуру або моделі речень, їхнє значення та вживання [8, с.290].

Дійсно, у традиційному викладанні мови те, що студенти вивчають і як вони вивчають, визначається з огляду на ситуацію в аудиторії, а не з огляду на реальні комунікативні потреби студентів у реальних ситуаціях. Як наслідок, здобувачі часто мають труднощі з використанням вивченого за межами навчання в аудиторії. З цієї причини Скехан вважає, що традиційна модель не підтримується сучасними дослідженнями; він стверджує, що віра в точне зосередження на певній формі призводить до навчання, але це не означає, що відпрацювання вправ або речень-схем має мало сенсу для ефективного використання граматики. Крім того, цей тип логічного підходу заохочує віру в те, що вивчення мови – це просто знання правил. Однак традиційну методику можна поєднувати з новою комунікативною методикою викладання, оскільки остання приносить користь процесу навчання студентів [8, с.289].

Вивчення мови за допомогою комунікативного методу може надати здобувачеві кращі можливості для спілкування, ніж підхід, заснований на граматиці. Але є кілька порад, які роблять комунікативний підхід і традиційний граматичний метод корисними інструментами для студентів у вивченні англійської мови. Ось деякі з них:

- Зробіть реальне спілкування центром вивчення мови.
- Надайте можливість експериментувати та пробувати те, що здобувачі знають.
- Будьте толерантні до помилок студентів, оскільки вони свідчать про те, що здобувачі розвивають свою комунікативну компетентність.
- Надавайте здобувачам можливість розвивати як точність, так і плавність мовлення.

- Пов'язуйте різні навички, такі як говоріння, читання та аудіювання.
- Дозвольте студентам відкривати самим для себе граматичні правила [4, с.721].

Застосування цих принципів на заняттях вимагатиме від викладачів англійської мови модифікації методики викладання. Отже, вправи, які вимагають точного повторення, запам'ятовування фраз, моделей речень і граматичних правил, вправ і множинного вибору, повинні бути замінені на вправи, які вимагають від здобувачів систематизувати свої знання про мову, обговорювати значення, взаємодіяти з однолітками, планувати діяльність, що вимагає логічного мислення і відстоювання власної думки.

Вчителі англійської мови повинні уявляти собі перехід до комунікативного навчання як відкриті двері для впровадження нових стратегій. Таким чином, вони матимуть можливість розвивати свій творчий потенціал та інтерес до тем, які будуть опрацьовуватися на занятті. Ці види діяльності будуть зосереджені на граматиці. Визначають такі ключові компоненти:

- Зосередження більшої уваги на ролі здобувачів, а не на зовнішніх стимулах, які вони отримують від свого оточення. Таким чином, центр уваги зміщується з викладача на студента. Це перехід від навчання, орієнтованого на того, хто навчає, до навчання, орієнтованого на того, хто навчається.
- Зосередження більшої уваги на соціальній природі навчання, а не на здобувачах освіти як окремих особистостях.
- Зосередження більшої уваги на різноманітності серед здобувачів і розгляд цих відмінностей не як перешкод у навчанні, а як ресурсів, які потрібно визнавати, враховувати і цінувати. Це вивчення індивідуальних відмінностей студентів.
- Разом з цим акцентом на контексті з'являється ідея зв'язку закладу освіти із зовнішнім світом як засобу сприяння цілісному навчанню.
- Орієнтація від цілого до частини замість підходу від частини до цілого. Це передбачає такі підходи, як починати зі змістовного, цілісного тексту, наприклад, вибір слів та структури тексту.
- Наголос на важливості сенсу, а не лише на виконанні вправ.
- Погляд на навчання як на процес, що триває все життя, а не як на щось, що робиться, щоб підготувати здобувачів освіти до іспиту [6, с.98].

Використовуючи ці принципи, викладачі впроваджують стратегії розвитку усних та письмових видів діяльності, що сприяють взаємодії між студентами, індивідуальному пошуку, особистим та груповим завданням, різноманітним та інноваційним проєктам, а також навчальній автономії студентів.

Зробити заняття з граматики активними, яскравими та креативними – постійний виклик для більшості викладачів граматики. Це нелегке завдання, оскільки воно вимагає від викладачів англійської мови розробляти та

впроваджувати цікаві вправи, щоб викликати ентузіазм та зацікавленість у студентів. Традиційні вправи, такі як заповнення пропусків, вправи на множинний вибір та переписування речень, серед іншого, не є достатніми для досягнення головної мети викладача – дати здобувачам змогу вивчити граматику.

Викладачі вважають, що вони повинні підштовхувати здобувачів до запам'ятовування структур, які не контекстуалізовані або не використовуються в повсякденному мовленні, і саме тому студенти не знають, як використовувати ці структури гнучко і практично. Однак є корисні та цікаві вправи, запропоновані різними фахівцями, які можуть зробити заняття викладачів англійської мови більш цікавими та орієнтованими на конкретні завдання:

1. Виберіть тему, в якій потрібно використовувати певні іменникові словосполучення. Надайте список іменникових словосполучень та дієслівних словосполучень, які студенти повинні використовувати, за посиланням.

Використовуючи цю інформацію, студенти (індивідуально або в групах) напишуть історію з трьох-чотирьох абзаців. При цьому вони зосереджуватимуться на змісті та структурі.

2. Попросіть здобувачів освіти укласти опитувальник з відкритими і закритими запитаннями, додавши малюнки або абзаци. Після того, як анкету перевірить викладач англійської мови, вони шукатимуть трьох-чотирьох співрозмовників, які відповідатимуть на запитання на різні теми, щодо змісту абзаців або описуватимуть малюнки. Основна мета цієї вправи – стежити за граматичними структурами інших людей і вміти виявляти граматичні помилки. Перевірка знань інших дозволяє студентам самим пройти процес самооцінки.

3. Організуйте здобувачів працювати у колі. Викладач англійської мови просить студентів обрати цікаву та складну тему для розмови. Коли тема обрана, викладач обирає час дієслова і починає розповідь, надаючи зразок, який здобувачі мають усно використовувати у своїх розповідях. Потім перший студент праворуч від нього продовжує, додаючи два-три речення. Кожен здобувач додає щось, поки останній учасник не скаже заключне речення, щоб завершити історію. Ідея полягає в тому, щоб протягом всієї розповіді зберігати один і той же час дієслова і спостерігати за тим, як студенти вставляють нову інформацію і лексику, використовують прості або складні словесні фрази. Вони стають оповідачами.

4. Дайте студентам підручник з історії, параграф або газетну статтю на сайті англійською мовою. Попросіть їх визначити час, ключові слова, прості чи складні речення і вжиті сполучники. Вони також повинні проаналізувати модель дискурсу, яка чергує різні теми або точки зору. Це завдання допоможе здобувачам передбачити, які форми та структури матиме текст, оскільки він має передбачуваний формат. Це розвиватиме їхні навички прогнозування.

5. Викладач і студенти можуть ставити запитання на будь-яку тему та відповідати на них. Тут викладач застосовує комунікативні вправи, які заохо-

чують студентів пов'язувати форму, значення та використовувати кілька граматичних структур, щоб повідомлення мовця було зрозумілим для слухача. Студенти не повторюватимуть одну й ту саму ідею або заданий зміст; вони розвиватимуть вміння використовувати мову для передачі ідей та інформації і зустрічатися з граматичним правилом у різних контекстах. Це заохочує спілкування між мовцем і слухачем.

6. Викладач співвідносить граматичні моделі з певними комунікативними значеннями, а студенти обирають правильну модель для вираження ідей та почуттів із заданої теми. Це допоможе їм використовувати граматику для вираження різних комунікативних значень, тобто побачити зв'язок між формою та функцією.

7. Викладач заохочує студентів приносити власні автентичні матеріали в аудиторію і допомагає їм побачити, як граматичні форми функціонують у контексті, надаючи можливість ораторам і письменникам створювати комунікативні значення за допомогою різних завдань. Здобувачі стикаються з елементами мови, що вивчається, у тих контекстах, де вони зустрічаються природним чином, і відчувають мовні елементи у взаємодії з іншими, тісно пов'язаними з ними граматичними та дискурсивними елементами.

8. Викладач та студенти беруть участь у короткій дискусії про те, як пов'язати зміст граматичної структури з послідовністю подій з власного життя студентів. Здобувачі заохочуються до використання своїх фонових знань під час обговорення. При цьому викладач зосереджується на використанні опорних запитань для того, щоб розглянути граматичні форми разом з учнями, при цьому використовується справжня комунікація, назви тем на основі змісту, взаємодія між здобувачами, а також обговорення між викладачем і студентами.

Висновки. Отже, можемо дійти до висновків, що викладання граматики вимагає більшого, ніж просто заучування студентами списків слів, іменникових словосполучень, дієслівних фраз, прийменників, артиклів та інших граматичних структур. Це спонукає до впровадження ефективних і корисних методик викладання, які б спрямовували, допомагали і спонукали студентів уявити граматику як ефективний інструмент для передачі своїх ідей у чіткий і точний спосіб. Граматика може бути засобом заохочення соціальної інтеграції студента в іншу культуру та взаємодії з однолітками.

Тому, викладачі англійської мови повинні розглядати стратегії викладання граматики як спосіб розробки методик викладання граматичних дисциплін шляхом впровадження комунікативної діяльності на занятті. Викладачі мають розуміти, що студенти навчаються по-різному і в них є різні сильні сторони та здібності. Таким чином, вони повинні пристосовувати навчальну діяльність до різних рівнів інтелекту здобувачів. Така різноманітність у методиці та письмових і усних вправах дозволяє здобувачам розвивати власні навчальні стратегії та впевненість у собі, коли вони використовують англійську мову.

Нарешті, викладачі англійської мови повинні працювати як фасилітатори, які перебувають у постійному пошуку альтернативних стратегій викладання. Вони мають бути готові модифікувати, коригувати або впроваджувати нові методики, щоб зробити викладання граматики цікавим і корисним досвідом для здобувачів освіти.

Література:

1. Бігун О. М., Розсоха А. П. Комунікативний підхід у професійній підготовці майбутніх учителів англійської мови в початкових класах: навчально-методичний посібник, Переяслав-Хмельницький, 2019. 137 с.

2. Кокоріна Л., Літунова М. Комунікативно спрямовані методи і прийоми навчання граматики англійської мови. Науковий збірник «Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка», Том 3, № 27. 2020. С. 128–132.

3. Badilla, D. C., & Chacon, G. P. (2013). Communicative Grammar: An Effective Tool to Teach a Second Language in Today's Classes. *Revista de Lenguas Modernas,* (18), 267-283.

4. Ciftci, H., & Ozcan, M. (2021). A Contrastive Analysis of Traditional Grammar Translation Method and Communicative Language Teaching in Teaching English Grammar and Vocabulary. *International Online Journal of Education and Teaching (IOJET), 8*(2). 709-729.

5. Ho, P. V. P., & Binh, N. T. (2014). The Effects of Communicative Grammar Teaching on Students' Achievement of Grammatical Knowledge and Oral Production. *English Language Teaching, 7*(6), 74-86. http://dx.doi.org/10.5539/elt.v7n6p74

6. Praise, S., & Meenakshi, K. (2015). Importance of Grammar in Communication. *International Journal of Research Studies in Language Teaching, 4*(1), 97-101. doi: 10.5861/ijrsll.2014.789

7. Santos, L. M. D. (2020). The discussion of communicative language teaching approach in language classroom. *Journal of Education and e-Learning Research, 7(2), 104-109.* doi:10.20448/journal.509.2020.72.104.109

8. Zang, X., & Li, B. (2014). Grammar teaching in communicative classroom. *International Conference on Education, Language, Art and Intercultural Communication. 287-290.*

References:

1. Bihun O. M., Rozsokha A. P. (2019). Komunikatyvnyi pidkhid u profesiinii pidhotovtsi maibutnikh uchyteliv anhliiskoi movy v pochatkovykh klasakh. [The communicative approach in the professional training of future English teachers in primary schools]: *navchalno-metodychnyi posibnyk, Pereiaslav-Khmelnytskyi*. 137. [in Ukrainian].

2. Kokorina L., Litunova M. (2020). Komunikatyvno spriamovani metody i pryiomy navchannia hramatyky anhliiskoi movy. [Communication-oriented methods and techniques for teaching English grammar]. *Naukovyi zbirnyk «Aktualni pytannia humanitarnykh nauk: mizhvuzivskyi zbirnyk naukovykh prats molodykh vchenykh Drohobytskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka» - Scientific collection "Current Issues in the Humanities: Interuniversity Collection of Scientific Works by Young Scientists of Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University", Tom 3, № 27*. 128–132.

3. Badilla, D. C., & Chacon, G. P. (2013). Communicative Grammar: An Effective Tool to Teach a Second Language in Today's Classes. *Revista de Lenguas Modernas,* (18), 267-283.

4. Ciftci, H., & Ozcan, M. (2021). A Contrastive Analysis of Traditional Grammar Translation Method and Communicative Language Teaching in Teaching English Grammar and Vocabulary. *International Online Journal of Education and Teaching (IOJET), 8*(2). 709-729.

5. Ho, P. V. P., & Binh, N. T. (2014). The Effects of Communicative Grammar Teaching on Students' Achievement of Grammatical Knowledge and Oral Production. *English Language Teaching, 7*(6), 74-86. http://dx.doi.org/10.5539/elt.v7n6p74

6. Praise, S., & Meenakshi, K. (2015). Importance of Grammar in Communication. *International Journal of Research Studies in Language Teaching, 4*(1), 97-101. doi: 10.5861/ijrsll.2014.789

7. Santos, L. M. D. (2020). The discussion of communicative language teaching approach in language classroom. *Journal of Education and e-Learning Research, 7(2), 104-109.* doi:10.20448/journal.509.2020.72.104.109

8. Zang, X., & Li, B. (2014). Grammar teaching in communicative classroom. *International Conference on Education, Language, Art and Intercultural Communication. 287-290.*